

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Economia i Empresa

Memòria del Treball de Fi de Grau

El sistema impositiu espanyol i estudi sobre la càrrega fiscal soferta en un any per una família mallorquina

Antoni Vallès Català

Grau d'Economia

Any acadèmic 2018-19

DNI de l'alumne: 43205990F

Treball tutelat per Daniel Cardona Coll
Departament d'Economia Aplicada

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball:
Sistema tributari, impostos, càrrega fiscal, ...

ÍNDIX DELS CONTINGUTS.

1. INTRODUCCIÓ	3
2. SISTEMES TRIBUTARIS	4
2.1. Introducció	4
2.2. Impostos	6
2.2.1. <i>Definició</i>	6
2.2.2. <i>Classes d'imposts</i>	7
2.2.3. <i>Els principals elements impositius</i>	13
2.2.3.1. <i>El subjecte passiu</i>	13
2.2.3.2. <i>El subjecte actiu</i>	13
2.2.3.3. <i>El fet imposable</i>	13
2.2.3.4. <i>La base imposable</i>	14
2.2.3.5. <i>El tipus impositiu o de gravamen</i>	16
2.2.3.6. <i>La quota tributària</i>	17
3. ESTUDI SOBRE LA CÀRREGA IMPOSITIVA SOFERTA PER UNA FAMÍLIA MALLORQUINA	20
3.1. Introducció	20
3.2. Introducció a la família d'estudi	20
3.3. Dades fiscals de referència per a la determinació de la càrrega Impositiva	21
3.4. Càlcul dels resultats obtinguts	25
3.5. Anàlisi dels resultats i conclusions	27
4. BIBLIOGRAFIA	28
5. BIBLIOGRAFIA GRÀFICS	29

1. INTRODUCCIÓ

En aquest treball es realitzarà una primera part en què s'analitzarà l'estructura del sistema impositiu espanyol, així com les principals característiques dels impostos presents al nostre país i els principals elements impositius presents en el nostre sistema. També, dins aquest primer apartat s'esmentaran els distints impostos presents en l'estat espanyol i es classificaran en funció de les seves característiques. A més, també s'aniran donant algunes dades que fan referència aquests impostos com puguin ser el percentatge de recaptació que aquests suposen per a l'estat, el percentatge que suposa el seu pagament en respecte dels ingressos de les famílies,...

En la segona part d'aquest treball, es procedirà a la realització d'un cas pràctic i que es realitzarà de la forma més real possible per a la qual es procedirà a la determinació de la càrrega fiscal, que posteriorment serà explicada i definida, d'una família mallorquina. Per a la determinació d'aquests valors s'utilitzaran documents oficials de declaracions, factures d'electricitat, aigua, i d'altres, i de diferents tiquets referents a les compres realitzades per a aquesta família d'estudi.

Finalment, una vegada s'hagi determinat el valor corresponent a la càrrega tributària de la família, es procedirà a analitzar els resultats obtinguts, a extreure'n conclusions i a fer-ne les comparatives pertinents, amb mitjanes espanyoles, europees, etc.

2. SISTEMES TRIBUTARIS.

2.1. INTRODUCCIÓ.

En les economies occidentals avançades el Sector Públic detreu mitjançant impostos un percentatge de la renda que es mou entre el 25% i el 50% aproximadament del PIB. En concret a Espanya aquesta xifra es situà al voltant del 34% l'any 2018, convertint-se així en un dels països que menys recapta de la Zona Euro.

Degut a les enormes quantitats que recapta, el sistema fiscal dels països son un element fonamental en el desenvolupament de l'economia i en l'assignació i distribució dels recursos.

Pel que es refereix a l'assignació de recursos, el sistema fiscal d'un país pot induir als individus d'un país a consumir més quantitat d'uns béns que d'uns altres, a dedicar la seva renda a consumir, a treballar més o menys, dedicar més o menys temps a l'oci, etc.

Pel que fa a la distribució, el sistema fiscal pot alterar la distribució de benestar del lliure mercat, augmentant o disminuint la desigualtat.

Dins aquest context, amb el debat de d'elegir quin sistema fiscal seria millor o quines característiques hauria de tenir el sistema fiscal ideal, cal determinar quins són els objectius que es volen assolir amb el sistema tributari. Tot i que aquests objectius poden tenir unes opcions molt diverses en funció de la persona, govern,... existeix un notable consens sobre que els objectius principals que s'han de tenir en compte a l'hora de dissenyar els sistemes fiscals són l'eficiència, l'equitat, la senzillesa i la flexibilitat.

Amb la finalitat d'analitzar com ha de ser el sistema fiscal, es important partir des de la distinció entre tributs i impostos.

Els tributs són aquelles quantitats que el Sector Públic detrau del Sector Privat de forma coactiva per a que l'estat els redistribueixi de manera equitativa o d'acord amb les necessitats de cada moment.

Els tributs poden ser agrupats en les següents categories:

- Taxes: són els tributs que graven l'ús del domini públic, la prestació de serveis o la realització d'activitats en règim de dret públic que beneficien de manera particular al contribuent quan els serveis o activitats no siguin de sol·licitud voluntària o quan no es prestin o realitzin pel sector privat. Un exemple d'aquestes seria la taxa que es paga per l'expedició del carnet d'identitat o el passaport.

-Contribucions especials: són els tributs que graven l'obtenció per part de l'obligat el pagament d'un benefici o augment de valor dels seus béns, com a conseqüència de la realització d'obres públiques o l'ampliació de serveis públics. Un exemple n'és l'enllumenat públic.

Tant pel que fa a les taxes com pel que fa a les contribucions especials, el seu import no pot superar el cost de la inversió pública.

-Impostos: són aquells tributs que les persones estan obligades a pagar sense que existeixi cap contraprestació.

Per tant, els impostos són un tipus particular de tribut i no tots els tributs poden ser considerats impostos. Concretament els impostos són els que tenen un paper més important en el finançament de l'administració pública.

2.2. IMPOSTS.

2.2.1. DEFINICIÓ.

Com ja s'ha citat anteriorment els impostos tenen dues característiques principals: la coactivitat i l'ausència d'una contraprestació.

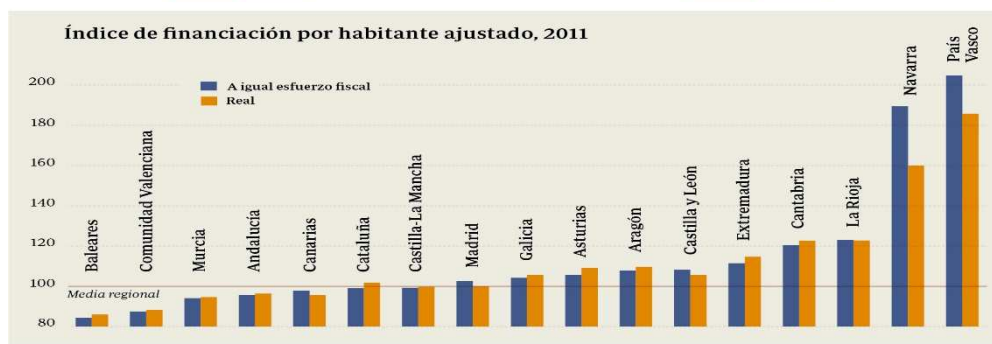
Per coactivitat s'entén el fet de que l'impost ha d'estar establert per mitjà d'una llei. La segona característica dels impostos fa referència al fet de qui els paga no té el dret a rebre una contraprestació ni que qui paga més impostos té dret a rebre una contraprestació superior a qui en paga menys. De fet, normalment això succeeix al contrari. Per exemple, aquelles persones que més paguen per l'Impost sobre la Renta de les Persones Físiques reben unes menors prestacions públiques per part del Sector Públic perquè es troben excluides d'una gran part de la majoria dels programes redistributius.

Taula 1. Balança Fiscal per ccaa Espanya, 2011

Saldo fiscal

Un saldo relativo negativo quiere decir que la región paga más impuestos por habitante que la media o recibe menos gasto

	SalDOS totales (en millones de euros)			SalDOS per cápita (en euros)		
	Ingresos fiscales	Gasto público	Total	Ingresos fiscales	Gasto público	Total
Andalucía	12.087	-4.666	7.421	2.295	2.017	4.312
Canarias	5.266	-1.212	4.054	1.584	1.113	2.697
Castilla y León	573	-3.357	3.929	2.481	-571	1.910
Galicia	1.628	1.613	3.240	-512	2.055	1.544
Extremadura	1.756	1.234	2.991	22	1.315	1.539
Castilla-La Mancha	2.445	-402	2.043	584	578	1.162
Asturias	-552	2.218	1.666	1.154	-190	964
País Vasco	-4.350	5.925	1.576	1.433	-553	880
Ceuta y Melilla	374	328	702	-1.987	2.707	720
Aragón	-816	1.448	633	-605	1.074	469
Cantabria	-229	434	205	-386	732	345
Murcia	1.959	-1.786	173	1.331	-1.213	117
Navarra	-729	764	35	-1.134	1.187	54
La Rioja	-123	135	12	-380	418	39
Baleares	-277	-1.207	-1.483	902	-1.296	-394
C. Valenciana	4.620	-6.638	-2.018	-1.239	120	-1.119
Cataluña	-9.365	910	-8.455	-248	-1.081	-1.329
Madrid	-14.268	-2.455	-16.723	-2.197	-378	-2.575

FONT: ABC Economía

Com es pot observar en el següent gràfica, i una vegada comprovat el PIB per càpita de les diferents comunitats autònomes de l'estat espanyol en l'article presentat per l'INE (Institut Nacional d'Estadística) el 28 de desembre de 2012, podem observar com es compleix el fet de que aquelles comunitats que més aporten o que més contribueixen al Sector Públic, a més de ser les més riques, són aquelles que reben una menor contraprestació en relació al que han aportat.

D'aquesta manera les comunitats autònomes més riques en termes de PIB per càpita a l'any 2011 van ser el País Vasc, Madrid, Navarra, Catalunya, Aragó, La Rioja i les Illes Balears, situantse totes elles per sobre de la mitjana espanyola. Les comunitats més pobres durant l'any d'anàlisi van ser Extremadura, Andalusia, Melilla, Castella la Mancha i Murcia.

D'aquesta manera observant el gràfic superior veim com aquelles comunitats més riques són les que tenien un saldo fiscal menor, arribant en alguns casos fins i tot a ser negatiu com és el cas de Valencia, Catalunya, Madrid i les Illes Balears. Un saldo fiscal negatiu significa que la comunitat paga més impostos del que rep a canvi com a contraprestació.

En canvi, observam com per a les comunitats autònomes amb un menor PIB per càpita obtenen una contraprestació positiva i molt superior.

2.2.2. CLASSES D'IMPOSTS.

De forma habitual els impostos es classifiquen en dos grans grups: els impostos directes i els impostos indirectes.

L'Agència Tributaria (AEAT), defineix els impostos directes com "aquells que s'apliquen sobre una manifestació directa o immediata de capacitat econòmica" com podria ser l'obtenció d'una renda o la possessió d'un patrimoni.

Per altra banda, els impostos indirectes, són definits com per l'Agència Tributaria com "aquells impostos que s'apliquen sobre una manifestació indirecta o mediata de la capacitat econòmica". Aquesta es pot referir a la circulació de la riquesa, bé per actes de consum o bé per actes de riquesa.

Dit d'una altra manera els impostos directes graven la riquesa en sí, mentre que els impostos indirectes graven l'utilització d'aquesta riquesa.

Dintre del grup del impostos directes, es troben incluits els següents impostos:

- IRPF (Impost sobre la Renta de les Persones Físiques)
- IS (Impost sobre Societats)
- IRNR (Impost sobre la Renta de no residents)
- IP (Impost sobre el Patrimoni net)
- ISD (Impost sobre Successions i Donacions)

També dintre del grup dels impostos directes, trobam els impostos de producte, també coneguts com a impostos reals, que graven una renda o un producte que procedeix d'una determinada font de riquesa sense que l'impost es relacioni de forma immediata amb la persona que percep aquesta renda o producte. Aquests són els següents:

- IBI (Impost sobre Béns Inmobles)
- IAE (Impost sobre Activitats Econòmiques)
- IVTM (Impost sobre Vehicls de Tracció Mecànica)
- IIVTNU (Impost sobre l'Increment del Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana)

Pel que fa als impostos de caràcter indirecte els principals són:

- IVA (Impost sobre el Valor Afegit)
- ITPyAJD (Impost sobre Transmissions Patrimonials y Actes Jurídics Documentats)
- IDMT (Impost especial sobre Determinats Mitjans de Transport)
- Impost especial sobre el carbó.
- Imposts especials de fabricació: sobre alcohol y begudes derivades, Hidrocarburs, tabac i electricitat.

- Imposts sobre Primes d'assegurances.
- Imposts aduaners.
- ICIO (Impost sobre Construccions, Instalacions i Obres)

Més endavant passarem a tractar cada un d'aquests impostos, explicant quin és el fet que grava i quines són les seves característiques.

Taula 2. Estructura dels impostos a España, 2015.

	% INGRESSOS FISCALS
IMPOSTS DIRECTES	35,29
IRPF+IRNR	21,1
IS	6,91
IAE	0,48
IP	0,32
IBI	3,62
ISD	0,74
Altres	2,13
IMPOSTS INDIRECTES	29,46
IVA	18,64
Hidrocarburs, Electricitat, Alcohol,...	6,05
IDMT	0,1
Impost sobre Primes d'Assegurances	0,39
ITPyAJD	1,93
Taxes sobre el joc	0,31
ICIO	0,14
Importacions i altres Imposts a la Producció	1,9
Cotitzacions Socials	35,25

FONT: pg 8. Economia Pública II (Emilio Albi, José Manuel González-Páramo 2018)

En el següent gràfic, podem observar la distribució d'imposts en funció del total dels ingressos fiscals obtinguts a l'estat espanyol durant l'any 2015.

Podem observar-hi que els dos grans impostos presents al sistema impositiu espanyol són l'IRPF i el seu equivalent pel que fa a la renda de no residents (IRNR) per part dels impostos directes, i l'IVA per part del impostos indirectes.

Aquest són seguits a una considerable diferència per l'Impost de Societats i l'Impost d'Hidrocarburs, Electricitat, Alcohol i altres que suposen un 7% i un 6%, respectivament, dels ingressos fiscals.

Finalment, cal recalcar que l'Estat espanyol recauda al voltant d'un 38% del seu PIB, el qual en suposa més d'una tercera part. Ademés es pot apreciar com la major part de la recaudació procedeix de unes poques figures impositives, l'IRPF, l'IVA i les cotitzacions socials, que aporten aproximadament el 75% de la contribució a l'Estat. Si a aquests també hi afegíssim l'IS i els impostos especials arribariem al 90% de la recaudació. Per tant, podem concloure com aquestes cinc figures impositives suposen la base sobre la qual es sosté el sistema fiscal espanyol.

Tot i que la manera habitual de realitzar la classificació dels impostos sigui entre impostos directes i indirectes, aquests també poden ser classificats en funció d'altres criteris.

- Imposts personals / reals.

L'AEAT defineix els impostos de caràcter personal com "aquells impostos que tenen en compte determinades circumstàncies particulars de cada contribuïent a l'hora de determinar la quantia de la prestació tributària que està obligat a realitzar.

Els impostos reals en canvi, són els impostos de producte que em definit anteriorment i que a diferència dels impostos personals, graven les rentes objectivament, amb independència de les circumstàncies personals del subjecte passiu.

- Imposts periòdics / instantanis.

Els impostos periòdics es produeixen de forma repetida en el temps i en unes dates continuades. Un exemple n'és l'IRPF. Mentre els impostos instantanis es només es produeixen una vegada i careixen de període impositiu, es realitzen de forma instantànea. Un exemple d'impost instantani és l'IVA.

- Imposts estatals, autonòmics o municipals.

Finalment els impostos es poden classificar en funció de com es reparteixen les figures impositives entre el nivell estatal, autonòmic i local.

Així he elaborat la següent taula on es pot observar qui té el poder tributari per a cada un dels impostos.

Taula 3. Classificació dels impostos per àmbit territorial.

ESTATAL	AUTONÒMIC	MUNICIPAL
IRPF	ISD	IBI
IS	ITPyAJD	IAE
IRNR	IP	IVTM
IVA		ICIO
Imposts especials de fabricació		IIVTNU
Impost especial sobre electricitat		
Impost sobre Primes d'Assegurances		

FONT: Elaboració pròpia.

Pel que es refereix als impostos autonòmics cal destacar que els esmentats en el quadre anterior es tracten d'impostos estatals cedits parcialment o totalment a les comunitats autònomes. Per altra banda també podem trobar impostos propis de cada comunitat autònoma, els quals en la majoria dels casos graven propis del sector mediambiental.

Un exemple d'impostos autonòmics propis del govern de les Illes Balears és el cànon de sanejament d'aigües, el qual és definit per l'Agència Tributària de les Illes Balears (ATIB) com:

Un impost propi de la comunitat autònoma de les Illes Balears la recaptació del qual s'ha de destinar íntegrament, deduïts els costos de gestió, al finançament de les actuacions de política hidràulica que siguin competència del Govern de les Illes Balears pel fet de realitzar l'abocament d'aigües residuals manifestat a través del consum d'aigües

de qualsevol procedència, amb excepció de les aigües pluvials recollides en aljubs o cisternes.

I un altre exemple més recent de la seva aparició és l'Impost sobre Estades Turístiques, el qual és definit per la mateixa entitat (ATIB) com l'impost propi de la comunitat autònoma de les Illes Balears el qual:

Constitueix el fet imposable de l'impost les estades, amb pernoctació o sense, que els contribuents facin a les Illes Balears en els establiments turístics següents:

- a) Hotels
- b) Els apartaments turístics.
- c) Hotels rurals i agroturismes
- d) Els albergs i els refugis.
- e) Les hostatgeries.
- f) Els establiments explotats per les empreses turisticoresidencials
- g) Els hostals, els hostals residència, les pensions, les posades, les cases d'hostes i els campaments de turisme o càmpings.
- h) Els habitatges turístics de vacances.
- i) La resta d'establiments i habitatges als quals la normativa autonòmica atorga la qualificació de turístics.
- j) Els habitatges objecte de comercialització turística que no compleixen els requisits establerts.
- k) Les embarcacions de creuer turístic quan fan escala en un port de les Illes Balears.

2.2.3. PRINCIPALS ELEMENTS IMPOSITIUS.

Els elements principals que configuren qualsevol figura tributaria són: el subjecte passiu, el subjecte actiu, el fet imposable, la base imposable, el tipus impositiu o de gravamen i la quota tributaria.

2.2.3.1. *El subjecte passiu*

El subjecte passiu el coneixem com a aquella persona la qual té la responsabilitat de complir amb l'obligació tributaria principal i amb les obligacions formals inherents a la mateixa.

El contribuïent es la forma més habitual de subjecte passiu, però no n'és l'única. També són modalitats d'obligats al pagament del deute tributari aquelles persones declarades com a responsables o substitutes del contribuïent a l'hora de complir amb la responsabilitat de l'obligació tributaria.

2.2.3.2. *El subjecte actiu*

El subjecte actiu es defineix com l'entitat que té la capacitat legal per a establir l'impost. D'aquesta forma pel fet de ser els tributs un ingrés públic, el subjecte actiu serà l'Entitat Pública que té la potestat administrativa per la gestió i recaudació d'aquest determinat tribut. Per exemple, en el pagament d'impostos, el subjecte actiu creditor serà l'Estat o l'Administració Pública.

2.2.3.3. *El fet imposable.*

L'article 20.1 de la Llei General Tributària (LGT) defineix el fet imposable de la següent manera:

“El fet imposable és el pressupost fixat per la Llei per a configurar cada tribut i la realització del qual origina el naixement de l’obligació tributària principal.”

Per tant, el fet imposable, és el fet pel qual la seva realització origina el naixement de l’obligació tributària. Aquella persona o entitat que realitzi el fet imposable serà el contribuïent.

Uns exemples comuns serien, l’obtenció de rentes per part del contribuïent com a fet imposable de l’Impost sobre la Renta (IRPF), l’obtenció de rentes per part d’una persona jurídica (IS), la propietat de béns i titularitat de drets econòmics (IP), l’adquisició de béns i drets per herència o per donació (ISD).

2.2.3.4. La base imposable.

La base imposable és definida a l’article 50.1 de la LGT d’aquesta manera:

“La base imposable és la magnitud dinerària o d’una altra naturalesa que resulta de la medició o valoració del fet imposable”

Per tant, la base imposable és la quantificació del fet imposable. Es tracta en general d’una quantitat dinerària (en els impostos sobre la renda, patrimoni, etc.) però també pot quantificar-se en funció d’altres criteris com el nombre de persones que viuen a una casa, litres de cervesa, litres de benzina, nombre de cigarrets, etc.

En determinats impostos també cal parlar de la base liquidable que és el resultat d’aplicar a la base imposable les reduccions que són previstes per la Llei.

Pel que fa a la base imposable es pot diferenciar dos mètodes diferents a l’hora de l’estimació d’aquesta:

De forma general, el mètode que serà utilitzat per a la determinació de la base imposable serà l’estimació directa.

L’Administració, per dur a terme la determinació de la base imposable mitjançant el mètode d’estimació directe, es podrà servir de:

- Les declaracions o documents que han estat presentats pels obligats tributaris.
- Les dades que apareixen en llibres i registres comprovats administrativament.

-La resta de documents, justificants i dades que tinguin relació amb els elements de l'obligació tributària principal.

Per tant, l'estimació directa, es basa en dades certes i això suposarà una important càrrega fiscal en l'obligació de complir amb una sèrie de tasques com el dur a terme un procés de comptabilitat, emisió i conservació de factures, justificants de despeses,...

A més, per a la correcta estimació de les bases imposables del contribuents, s'estableixen uns determinats mecanismes d'inspecció que tenen l'objectiu de detectar situacions de no declaració o situacions de falsetat en relació a declaracions ja realitzades.

Així mateix, s'estableix un règim efectiu de sancions en els casos en els que les inspeccions, i en el seu cas els tribunals, així ho determinin.

El segon mètode de determinació de la base imposable és l'estimació objectiva. Aquest mètode s'estableix com a alternativa al mètode d'estimació directe.

El mètode d'estimació objectiva consisteix en calcular la base imposable en funció de certes magnituds, índex, mòduls o dades.

L'aplicació d'aquest mètode es duu a terme pel fet de que suposa una simplificació de les feines tant per a l'Administració com per als contribuents. Aquest mètode s'aplica substituïnt el d'estimació directa amb caràcter opcional o voluntari sempre i quan es compleixin amb uns determinats requisits:

- Que l'activita estigui incluída en la relació que la norma estableix.
- Que no es superin en l'anterior exercici uns determinats límits quantitius pel que es refereix al volum d'activitats, persones asalariades, i a altres paràmetres.

D'aquesta manera amb l'aplicació d'aquest mètode es renuncia al coneixement cert i exacte del rendiment net de cada subjecte. Amb l'estimació directes obtenim rendiments mitjans i potencials, però no els reals.

Finalment, cal parlar del mètode d'estimació indirecte, que resulta d'aplicació quan resulta imposible la determinació de la base imposable per qualsevol dels altres dos mètodes ordinaris de determinació (estimació directa o objectiva).

L'Administració Pública només podrà acudir a la determinació de les bases pel mètode d'estimació indirecte quan succeixin conjuntament dos requisits:

1) Que l'Administració Tributària no pugui disposar de les dades necessàries per a la determinació de les bases per cap dels dos mètodes ordinaris d'estimació.

2) Que aquesta impossibilitat en la disposició de les dades provengui de alguna de les següents causes:

- La falta de presentació de declaracions o la presentació de declaracions incompletes o inexactes per part dels obligats tributaris.

- La resistència dels obligats tributaris a l'actuació inspectora.

- L'incumpliment de les obligacions contables.

- La desaparició o destrucció dels llibres contables o dels justificants de les operacions que apareixen anotades en els mateixos.

En aquest mètode l'estimació de les bases es duu a terme mitjançant aproximacions indirectes de la capacitat de pagament, com per exemple, el benefici mitjà del sector, o les dades i antecedents disponibles que siguin rellevants en relació al obligat tributari d'estudi.

Com a conclusió, cal especificar que el mètode d'estimació directe, pel fet de que ofereix unes estimacions més precises i reals, permeten que el repartiment dels impostos sigui més just, ara bé, això té un cost més elevat per a l'Administració que si es determinés pel mètode d'estimació objectiva.

2.2.3.5. El tipus impositiu o de gravamen.

El concepte legal del tipus de gravamen es troba definit en l'article 55 de la LGT: "El tipus de gravamen és la xifra, coeficient o percentatge que s'aplica a la base imponible o liquidable per obtenir com a resultat la quota íntegra".

Aquest coeficient pot ser fixe o variable. En els impostos directes, és freqüent que s'apliqui una tarifa de forma progressiva composta per un conjunt de coeficients, cada un dels quals correspon a un tram de renda o riquesa diferents.

Taula 4. Tramos IRPF 2019.

Base Liquidable Hasta	Cuota íntegra	Resto base liquidable	Tipo estatal	Tipo autonómico	Tipo total
0,00 €	0,00 €	12.450,00 €	9,50%	9,50%	19,00%
12.450,00 €	1.182,75 €	7.750,00 €	12,00%	12,00%	24,00%
20.200,00 €	2.112,75 €	15.000,00 €	15,00%	15,00%	30,00%
35.200,00 €	4.362,75 €	24.800,00 €	18,50%	18,50%	37,00%
60.000,00 €	8.950,75 €	En adelante	22,50%	22,50%	45,00%

FONT: irpf.com

En la taula anterior referent als distints trams impositius del l'IRPF podem apreciar la progressivitat de l'impost a mesura que va augmentant la base liquidable.

Per altra banda, en el cas de l'IVA podem veure com es tracta d'un impost amb un tipus de gravamen de caràcter fixe, ja que, independentment de la seva base el tipus de gravamen serà el mateix. El tipus de gravamen per a la compra de begudes alcohòliques és del 21% tant li la seva base és 10 com si és de 10.000.

2.3.3.6. Quota tributària.

La quota tributària és aquella quantitat que representa el gravàmen, i que pot ser una quantitat fixa o el resultat de multiplicar el tipus impositiu a la base imposable o liquidable.

Dins de la quota tributària en podem distingir de diferents tipus en funció de la dinàmica de cada tribut en la liquidació o quantificació del deute. Així, distingim entre:

1) Quota íntegra.

Pel que fa als tributs amb una quota fixa, serà la quantitat senyalada per la seva llei reguladora.

En els tributs de quota variable, la quota íntegra serà el resultat d'aplicar el tipus de gravamen a la seva base liquidable.

Base Liquidable x Tipus de Gravamen = Quota Íntegra

2) Quota Líquida.

L'Agència Tributària (AEAT), a l'article 56.5 de la LGT defineix la quota líquida com "el resultat d'aplicar sobre la quota íntegra les deduccions, bonificacions o coeficients prevists, en el seu cas, a la llei de cada tribut."

Dintre d'aquestes reduccions podem trobar deduccions per adquisicions de vivendes habituals, deduccions per donatius, deduccions autonòmiques, deduccions per incentius a l'inversió en activitats econòmiques,...

3) Quota Diferencial.

Finalment trobam la quota diferencial, que es tracta del resultat de minorar la quota líquida en l'import dels avanços impositius realitzats (pagaments fraccionats, retencions o ingressos a compte).

D'aquesta manera ja podríem completar l'esquema liquidatori que es segueix en la determinació dels impostos i que seria el següent:

BASE IMPONIBLE

- reduccions

= BASE LIQUIDABLE

x tipus de gravamen

= QUOTA ÍNTEGRA

- deduccions

=QUOTA LÍQUIDA

- retencions

- ingressos a compte

- pagaments fraccionats

= QUOTA DIFERENCIAL

3. ESTUDI DE LA CÀRREGA IMPOSITIVA SOFERTA PER A UNA FAMÍLIA MALLORQUINA.

3.1. INTRODUCCIÓ

En el següent apartat, es realitzarà un estudi de la càrrega impositiva soferta per una família mallorquina, fent ús o través del sistema tributari espanyol, el qual ha estat explicat en els apartats anteriors. A més també es tendran en compte els impostos propis de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, així com d'altres impostos rellevants.

Primer de tot descriurem el concepte de càrrega impositiva. El concepte de càrrega impositiva, també conegut com a càrrega tributària o càrrega fiscal, fa referència al nivell de pressió fiscal que sofreixen les empreses i la resta de contribuents. Aquest nivell de pressió fiscal conegut com a càrrega impositiva es tracta de la relació que existeix entre el que paga d'impostos el contribuïent i els totals d'ingressos nets d'aquest.

D'aquesta forma si un determinat contribuïent obté durant el període fiscal uns ingressos nets de 400.000 € i durant aquest període destina 35.000 € al pagament de determinats impostos, aleshores la càrrega tributària soferta per aquest determinat individu seria de $(35.000 / 400.000) * 100 = 8,75\%$

3.2. INTRODUCCIÓ A LA FAMÍLIA D'ESTUDI.

Per a la realització de l'estudi sobre la càrrega tributària que s'ha esmentat anteriorment, s'ha elegit un cas real d'una família mallorquina. Concretament, es tracta d'una família formada per dos cònjuges, un home de 58 anys i una dona de 53 anys, els quals tenen una filla de 31 anys que no conviu ni ja amb la família i a més ja és econòmicament independent, i un fill de 22 anys que conviu amb la família i a més en depèn econòmicament. El cònjuge masculí treballa com a operari a l'aeroport de Son Sant Joan a Palma de Mallorca, mentre que el

cònjuge femení treballa com funcionària a l'Ajuntament de Palma. La família té la seva residència habitual en una finca ubicada en el municipi de Binissalem.

Cal destacar que la realització de l'estudi al qual es procedirà en el següent apartat es durà a terme a través de valors (ingressos, despeses,...) reals obtinguts a través de documents oficials proporcionats per diverses entitats com puguin ser les declaracions de l'Impost sobre la renda de les persones físiques, factures mensuals d'electricitat, aigua entre d'altres, tiquets referents a les compres realitzades per la família d'estudi,...

D'aquesta manera es realitzarà una aproximació real a la càrrega tributària soferta per la família escollida per a l'estudi.

3.3. DADES FISCALS DE REFERÈNCIA PER A LA DETERMINACIÓ DE LA CÀRREGA IMPOSITIVA.

1) Pel que es refereix a les dades fiscals del cònjuge femení en relació a l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) cal destacar:

- Obté pagues mensuals procedents de l'entitat per a la qual treballa que li reporten a final d'anys una retribució dinerària de 39.454,15 €. A més, destina 1.843,31 € en la cotització a la Seguritat Social. Li han retingut 7594,9 €.

- És titular d'un compte corrent que li proporciona uns rendiments dineraris de 141,29 € durant l'any d'estudi.

- Posseeix, de manera compartida, el 50% d'un bé immoble que té un valor catastral de 26.894,09 €. El valor catastral de construcció era de 24.233,08 €. D'aquesta manera se li assigna una quantitat de 147,92 € de renda immobiliària imputable.

2) A continuació exposarem les dades fiscals d'interés en la determinació de l'impost sobre la renda de les persones físiques del cònjuge masculí:

- Obté unes retribucions del treball per part de l'empresa a la qual treballa de 35.541,12 € anuals. A més, també reb una retribució en espècie de 1.154,88 €. Durant l'any d'estudi, també ha realitzat aportacions al seu pla de pensions per un valor de 2.330,81 € i una quota de 180 € satisfetes a sindicats. Les retencions que ha sofert arriben als 6386,65 €.

- És propietari d'un immoble, amb un percentatge de participació del 33%, que té un valor catastral de 137.334,69 €. El valor catastral de construcció és de 30.041,4 €. D'aquesta manera se li assigna un valor de 169,68 € de renda imputable.

- Durant l'any d'estudi obté una pèrdua patrimonial. Es va dur a terme la transmissió d'una casa de la que n'era propietari. La pèrdua patrimonial fou de 2.687,66 €.

3) La família d'estudi té una subscripció a un diari online pel qual en paga una quota anual de 30 € IVA inclòs, la qual està subjecta al tipus normal d'IVA del 21%.

4) La família té contractat un servei amb una agència de serveis telefònics, en el qual està inclòs un telèfon mòbil d'un dels familiars, el telèfon fixe de la seva vivenda habitual, el servei d'internet i de televisió. Aquest servei contractat li suposa una despesa anual de 1170 € IVA inclòs.

5) Es té contractat a través d'una altra companyia de serveis telefònics les tarifes corresponents als altres dos telèfons mòbils dels familiars, pel que els hi reporten una despesa anual de 301,92 € IVA inclòs.

6) La família té una despesa anual en relació a la compra de medicaments d'uns 500 € IVA inclòs del 4%.

7) La família té en possessió dos vehicles que utilitza per a desplaçar-se i per als quals té una despesa de 50 €/vehicle setmanals. En el preu es troba inclòs l'IVA corresponent i l'Impost Especial sobre Hidrocarburs, que és de 48 € / 1000 litres. A final d'any això li suposa una despesa de $50 * 2 \text{ cotxes} * 4 \text{ setmanes} * 12 \text{ mesos} = 4800 \text{ €}$.

8) La família té una despesa anual d'electricitat de 1810 € IVA inclòs.

9) Tenen contractat una assegurança de la vivenda en què resideixen habitualment de 302 €. Les assegurances es troben exentes d'IVA, però paguen l'impost corresponent a les primes d'assegurances (IPS) que és del 6% en aquest cas i igual a 18,12 € i una taxa del consorci d'assegurances de 16,93 €.

10) Tenen contractat una assegurança per a cada un dels cotxes que tenen. Pel primer paguen una quota anual de 309,77 €. Pel segon vehicle la quota anual és de 236,71 €. Aquestes assegurances estan exentes d'IVA. La quota corresponent a l'IPS (Impost sobre Primes d'Assegurances) és 84,76 €, que es troba inclòs dins la suma de les dues quotes de l'assegurança.

11) El cònjuge femení i el descendent no tenen despesa d'assegurança metge pel fet de treballar com a funcionària. Per la seva part, el cònjuge masculí té una despesa anual en assegurança mèdica de 812,16 €. Aquesta despesa però, no tindrà repercussió, ja que, al ser una assegurança es troba exenta d'IVA, però a la vegada exenta de l'Impost sobre Primes d'Assegurances (IPS) al ser una assegurança de salut.

12) La residència habitual de la família li suposa a l'any d'estudi el pagament de l'Impost sobre Béns Inmobles (IBI) Rústic per valor de 155,12 €.

13) Dels dos vehicles paguen anualment el denominat Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica (IVTM) que li suposa 111,78 €.

14) Es realitza la denominada "compra setmanal" en la que s'inclueixen productes bàsics d'alimentació i d'altres, productes d'limpia, cosmètica,... Aquesta despesa setmanal és d'uns 130 €, el que suposa anualment una despesa de 6240 €. D'aquesta despesa el 30% tributa al tipus superreduït d'IVA del 4%, el 35% tributa al 10% i el 35% restant tributa al tipus normal d'IVA del 21%.

15) La despesa d'aquesta determinada família en roba i complements és anualment d'uns 2900 €, els quals tributen al tipus d'IVA del 21%.

16) En la despesa en el manteniment de la finca on viuen i en compra de mobiliari per a la casa s'hi han destinat durant l'any d'estudi uns 1200€ IVA inclòs.

17) Pel que es refereix a la despesa d'aigua anual, aquest família té una despesa de 210 € anuals, IVA inclòs. Aquest bé tributa al tipus reduït del 10%.

18) La família va realitzar un viatge a la ciutat belga de Bruseles durant l'any d'estudi. Aquesta es va allotjar a un hotel de 3 estrelles, pel qual van haver de pagar l'impost turístic corresponent, que li reportà 4,10€ per cada nit. Al allotjar-s'hi 3 vespres això els hi va suposar el pagament de 12,30€ per l'impost.

19) La família destina 1700 € a utilitzar-los en oci i cultura. L'IVA d'aquestes activitats és del 21%. I en productes per al benestar personal (transport públic, mòvil, televisió, jocs, i altres) en destina 890 €.

20) En serveis de restaurants i hotels la família d'estudi gasta anualment uns 3300 € IVA del 10% inclòs.

3.4. CÀLCUL DELS RESULTATS OBTINGUTS

A continuació, en aquest apartat, s'exposen els resultats obtinguts d'aplicar els impostos corresponents a cada cas dels esmentats en l'apartat anterior.

En primer lloc, s'exposarà els ingressos nets de la família d'estudi, que serà aquells ingressos que han obtingut durant l'any al restar-li les determinades retencions que se li han aplicat.

El resultat obtingut pel que es refereix als ingressos nets de la família es recull en el següent quadre:

Taula 5. Ingressos nets família d'estudi.

INGRESSOS CÒNJUGE 1	INGRESSOS CÒNJUGE 2	INGRESSOS NETS TOTALS
32000,54	30309,35	62309,89

FONT: Elaboració pròpia amb Excel a partir de les dades d'estudi

A continuació es desglosa el pagament d'impostos realitzat per la família durant l'any d'estudi en cada un dels casos que han estat descrits en l'apartat 3.3. :

Taula 6. Imposts pagats en cada un dels casos descrits

NRE	IMPOST	QUANTITAT
1)	IRPF	7892,68
2)	IRPF	6537,15
3)	IVA	6,3
4)	IVA	245,7
5)	IVA	63,4032
6)	IVA	20
7)	IVA	1008
	Impost Hidrocarburs	180
8)	IVA	380,1

9)	IPS	18,12
	Taxa Consorci Assegurances	16,93
10)	IPS	84,76
11)	Exent d'imposts	0
12)	IBI	155,12
13)	IVTM	111,78
14)	IVA	751,92
15)	IVA	609
16)	IVA	252
17)	IVA	21
18)	Impost Turístic Belga	12,3
19)	IVA	543,9
20)	IVA	330

FONT. Elaboració pròpia

A continuació es passarà a quantificar el percentatge que suposa el pagament de cada un dels impostos en relació del total que n'ha pagat la família:

Taula 7. Percentatge dels impostos pagats

TIPUS	QUANTITAT	%
Total impostos	19240,163	1,000
IRPF	14429,830	74,998
IVA	4231,323	21,992
Altres (IBI, IPS,...)	579,010	3,009

FONT. Elaboració pròpia

Finalment, podrem determinar quina és la quantitat porcentage destinada per part de la família al pagament d'impostos, el que coneixem com a càrrega fiscal.

Una vegada coneguts els ingressos nets de la família, que arriba fins als 62309,89 €, i la quantitat que se'n ha destinat al pagament d'impostos, que en aquest cas és de 19240,16 €, ja podrem determinar la càrrega fiscal soferta.

Aquest resultat s'obté de dividir el total d'impostos pagats entre els ingressos nets d'aquesta família.

D'aquesta manera obtenim el següent resultat:

$$\frac{19240,16}{62309,89} * 100 = 30,88\%$$

Així la família ha sofert una càrrega fiscal del 30,88% durant l'any d'estudi. Això significa que pràcticament el 31% dels ingressos d'aquesta família han estat destinats al pagament d'impostos.

3.5. ANÀLISI DELS RESULTATS OBTINGUTS I CONCLUSIONS

El resultat obtingut en l'estudi és que la família està sotmesa a una pressió fiscal del 31%, d'aquesta manera, comparant-ho amb la mitjana espanyola, que actualment es troba al voltant d'un 34%, la càrrega fiscal de la família de la qual n'hem realitzat l'estudi es troba per sota de la mitjana espanyola.

A més cal dir, que es troba per davall de la mitjana europea, que actualment es situa al voltant d'un 41%, al ser Espanya un dels països amb una menor càrrega fiscal sotmesa per l'Estat als seus contribuents en comparació amb altres com França, Bèlgica o Dinamarca, que superen el 45%.

En els resultats del nostre estudi, també podem observar com es compleix el fet de que el pagament de l'Impost sobre la Renta, IRPF, suposa la major aportació del pagament d'impostos a l'Estat, seguidament de l'Impost al Consum, IVA. En el nostre cas d'estudi la quantitat pagada corresponent a l'IRPF és del 75% del total que destina la família al pagament d'impostos. Seguidament, l'IVA, suposa el 22% del total, mentre que, el 3% restant, es deu al pagament d'altres impostos de menor repercussió com puguin ser l'IBI, impost de circulació (IVTM), impost turístic, IPS, hidrocarburs,...

Finalment, cal dir que el resultats obtinguts referentment a la càrrega fiscal soferta per aquesta família, responen a unes circumstàncies i característiques específiques, i que un any no és un període significatiu per a jutjar la càrrega tributària soferta per una família.

4. BIBLIOGRAFIA

- 1) https://www.elconfidencial.com/economia/2018-04-24/espana-cuarto-pais-europa-menos-recauda-impuestos_1554089/
- 2) <https://www.bbva.com/es/los-distintos-tipos-de-tributos-impuestos-contribuciones-y-tasas/>
- 3) <http://www.ine.es/prensa/np764.pdf>
- 4) https://www.agenciatributaria.es/AEAT.educacion/Profesores_VT3_es_ES.html#212
- 5) Albi, E.A.I., González-Páramo, J.M.G., (2018), Economía Pública II.
- 6) <https://www.atib.es/TA/contenido.aspx?Id=9858>
- 7) <https://www.atib.es/TL/contenido.aspx?Id=5491>
- 8) https://www.agenciatributaria.es/AEAT.internet/Inicio/Ayuda/Manuales_Folleto_y_Videos/Manuales_de_ayuda_a_la_presentacion/Ejercicio_2016/Ayuda_Modelo_100/8_Cumplimentacion_IRPF_II_/8_6_Cuota_integra/8_6_1_Gravamen_de_la_base_liquidable_general/8_6_1_1_Cuota_integra_estatal/8_6_1_1_Cuota_integra_estatal.html
- 9) <https://blog.bankinter.com/economia/-/noticia/2018/4/24/carga-fiscal-impuestos-ingresos-espana>
- 10) <https://www.europapress.es/economia/fiscal-00347/noticia-presion-fiscal-espana-345-debajo-media-eurozona-414-ue-402-20181128153837.html>
- 11) Serra Guasch, Miguel Angel. "Apuntes Sistema Fiscal". Universitat de les Illes Balears. Palma. Març 2019.

5. GRÀFICS

Taula1) <https://www.abc.es/economia/20140723/abci-balanzas-fiscales-presentacion-201407231140.html>

Taula 4) <http://www.irpf.com.es/>